

riant d'això, però juntament també dóna d'un doc de 1395 «que la nau sia bé *enfalgerada* de popa a proa». Per desgràcia no disposem de context suficient per estar segurs del significat, ni tenim a la vista els mss. per decidir quina de les dues formes (o totes dues?) és segura paleogràficament, car hi podria haver la sigla de *er* poc visible en l'un, o pogué llegir-la Alart a tort en l'altre; si estiguéssim segurs de la variant *enfalguerar* podríem pensar en un derivat de *falguera* o de *FILIX* amb el sentit del fr. *jonché* «entapissat d'un estrat vegetal» per rebre un personatge; tanmateix fóra més simple identificar amb l'*enfalcar* d'*AlcM*, car la *g* en lloc de *k* no fóra un obstacle prohibitiu, en un arabisme.

CPT.: *Falcafort*.

Falaca 'acte de pegar fort, pallissa' mall., men. i civ.: no registrat per ningú fins a Moll (*MiscAlcover*, 442; i *Supl. al REW*, 1401); on no el dóna més que com a menorquí, però a l'*AlcM* hi afegeix mall. i civ., i alguna acc. secundària; amb raó l'identifica amb l'ar algerià *falaqa* que Cherbonneau i Dozy (*Suppl.* II, 280; *Gloss.*, 262) descriuen com a nom d'un suplici escolar, consistent a agarrotar el pacient per assotar-lo en la planta dels peus; mot derivat de la mateixa arrel *f-l-q* 'badar, aclar'.

1 Realment manca als diccs. del grec antic com Bailly. És veritat, però, que Pok., *IEW*, 122.40, dóna un gr. *φάλαγης* com una espècie de post o biga de nau («Balken Planke im Schiff»), com a afi dels gr. *φάλαγξ* i *φάλαγγαι* «Planken»; mot poc conegut i morfològicament causa desconfiança un substantiu masculí (com diu Pok.) en *-χη*.

Falça, *falcada*, *falçada*, V. *falç* *Falcada*, *falcadura*, *falcafort*, *falcar*, V. *falca* *Falcar*, *falcari*, *falcat*, *falcat*, *falcejar*, *falcell*, *falcella*, *falcer*, *falceta*, *falcí*, *falcia*, *falcídia*, *falcifoliat*, *falciforme*, *falcilla*, *falcíol*, *falcíot*, V. *falç*

FALCÓ, del ll. tardà *FALCO*, -ONIS, id., d'origen incert, probablement idèntic a l'adjectiu *FALCO*, -ONIS, que es deia de les persones de dits o peus torts, derivat de *FALX* 'falç'; l'aplicació a l'ocell de presa deu ser deguda a les urpes retorçades del falcó. □ 1.ª doc.: S. XIII.

Ja figura en Llull i en Jaume I: «Entram ab nostres *falcons* gruers per la vila», *Cròn.* (Ag., 232). Avui el mot és popular en terres de grans muntanyes. M'ensenyaven *falkóns* volant en el Montsant (La Morera, 1935), on el nom del cingle culminant (1100 alt.) és precisament «La Falconera»;¹ Josep Seb. Pons me n'ensenyava volant sobre el Canigó (1960); en veia a Sòller (1953); damunt de la Vall de la Murta d'Alzira, i de la serra de Benigànim (1962); en els Pirineus ribagorçans se'n veuen molts damunt Fontjanina (1957) i a les Maleïdes (*falkón*, Benasc, 1965); i no cal dir que n'hi ha molts a l'Alt Aragó (*falkón* a Gistau i Bielsa, 1965). Tracto del problema etimològic en llatí, en l'article del DCEC (*HALCÓN*), al qual serà bo de remetre. De la forma castellana *halcón* usat com a

nom de nau (cf. metàfores semblants a LLÚDRIA/*llondro*) deu venir *alkóns* 'barques velles d'embarcar' (Borrana, 1961).

DERIV.: *Falconet*, altre ocell, no tan gran [1499, *Procés de les Olives*], d'on nom d'una peça d'artilleria [OPou, citat entre *bombarda* i *colobrines*, *TbPu.*, 172]. *Falconada* [Lab. 1839; escr. Renaix.]. *Falconer* [Muntaner]; *sots-falconer*, *falconeria* [c. 1400 *AlcM*]. *Falconam*; *falconar*; *falconenc*; *falconejar*. *Falcònids*. *Afalconar-se* mall. 'escometre', i també 'escarnir, burllar-se': «el lladrar fosc y acompassat del ca lloper an el gat negre, qui més astut qu'ell, s'era enfilat dalt del lladoner, d'aont llepant l'òs, s'*afalconava* de les barres y del lladrar del lloper valent y fort», Joan Rosselló, *Manyoc de Fruya* Mall., 1902, p. 154. *Afalconadís*; *afalconador*, *-adura*; *afalconament*.

1 Altres topònims molt coneguts: *La Roca Falconera*, culminant de les Guàrdies, damunt Vilanova de Sau (1926); *Puifalcon*, nom pre-català, a Taüll (Boí, 1953). *Montfalcó* i *Puifalconer* una mica per tot: aquest a la Conca de Tremp, ja 1242 (Pujol, *Docs. Vg. Urg.*, 16).

Falcó, V. *falç* *Falconada*, *falconam*, *falconar*, *falconejar*, *falconenc*, *falconer*, *falconeria*, *falconet*, V. *falcó* *Falconet*, *falcot*, V. *falç* *Falcònids*, *-ides*, V. *falcó* *Falculat*, V. *falç*

FALDA, 'faldó, cada una de les parts d'una peça de vestir, que penja, sense cenyir-se al cos', 'part d'una roba talar, o d'un vestit de dona, de la cintura en avall', 'replà que formen les cames d'una persona asseguda, on se n'hi pot tenir una altra (criatura, etc.), la sina, la falda', mot provinent del germànic; probablement del francic **FALDA* 'plec', cf. a-al. mj. *valte* f., a-al. ant. *falt* m., angl. mj. *fald*, avui al. *falte*, angl. *fold*, derivats del verb gòt. *falthan*, a-al. ant. *faldan*, ags. *fealdan*, esc. ant. *falda* 'plegar'. □ 1.ª doc.: segle XIII.

Des de l'E. Mitjana, i fins des dels orígens, apareix sovint, i en fonts literàries, sigui en la forma primitiva *falda*, sigui en la vocalitzada *fauða*, sigui en l'assimilada i ulteriorment vocalitzada *faula* (segons la norma estudiada en *LleuresC*, 214-6, 213, 301), i en totes quatre accs. més corrents: a) faldons de la vestidura o l'armadura de l'home, b) falde o faldilles de dona, c) la falda: part íntima i protectora de persona asseguda, d) aplicació orogràfica.

Entre aquestes resta una mica més pròxima del significat etimològic l'acc. *a*, en tant que les sinusitats d'un faldó són inseparables de la idea de 'plec'; però aquesta mateixa, sense cap canvi des del contingut germànic del mot, també vivia en català, com ens ho mostra OPou, inseparada de les accs. *a* i *c*: «roba que té molts plecs o *faldes*: vestis lacinosos» (*TbPu.*, 316); «COSES DE DONES: còfia ---; la *falda* de la roba o doblec; sinus» (id., 313).

L'accepció a què he donat el distintiu *a*, la tenim ja en Muntaner, etc., en passatges ben coneguts, als quals afegim: «han semblança de cans ladradors, los